

Nr 741

Av fröken **Stenberg m. fl.**, om en plan för vindelälvsområdets användning för friluftsliv och rekreation.

(Lika lydande med motion nr 944 i Andra kammaren)

Höstsessionen 1967 beslöt riksdagen att med hänsyn till det material som f. n. föreligger någon utbyggnad av Vindelälven ej bör komma till stånd.

Såväl i riksdagsdebatten som i den alltjämt pågående pressdebatten har frågan om vindelälvsområdets framtid och utvecklingsmöjligheter belysts från många synpunkter.

I allmänna beredningsutskottets utlåtande nr 55 år 1967 påpekas också att med tanke på att Vindelälvens bevarande kan betraktas som en angelägenhet bör önskvärda och bestående lokaliseringpolitiska åtgärder vidtagas.

Det bör därför anses motiverat att frågan om vindelälvsområdets utvecklings- och sysselsättningsmöjligheter även i fortsättningen blir föremål för statsmakternas intresse. Målsättningen bör vara att förutsättningar skapas för ett rationellt och ekonomiskt tillvaratagande av de tillgångar av olika slag som finns inom vindelälvsregionen.

I detta sammanhang finns det anledning att redovisa en del synpunkter ur en artikel där det bl. a. framhålls hur USA i vissa avfolkningsbygder medvetet sökt koncentrera turism och forskningsobjekt i ett och samma område för att bryta en arbetslöshetstrend. Några intressanta exempel på detta kan nämnas. I Prince Gallitzien State Park i Pennsylvania på östkusten har ett område skapats som kallas Naturealm. Detta var tidigare ett utflyttningsområde, och arbetslösheten uppgick där år 1962 till 14,5 procent mot 5,2 i genomsnitt för hela USA. Området har ovärderliga skönhets- och naturvärden och ett rikt djurliv, orörda vattendrag m. m. En ekonomisk utredning genomfördes för att hejda arbetslöshet och utflyttningsområde. Man kom då fram till att forskning och turism kunde dela på området. Under veckodagarna utnyttjas servicebyggnader och allmänna byggnader av forskare och skolor från den egna staten och från andra orter. Från fredagskvällen till måndag morgon lägges driften smidigt om till s. k. närrekreation och allmän turism. För att få ett ekonomiskt utnyttjande av anläggningen skapades förutsättningar för ett vittomfattande utnyttjande. Liknande grundförutsättningar synes föreligga för vindelälvsom-

rådet, främst då genom Umeå universitets engagemang men också på grund av det ökade intresset från turisternas sida.

Andra liknande exempel från USA är det s. k. Marine Science Center och Under Sea Garden, beläget i badorten New Port Oregon. Vissa anläggningar grundar sig liksom i ovanstående exempel på federala (statliga) bidrag. I samtliga fall har man efter projektets genomförande kunnat konstatera ökade inkomster.

De anförda exemplen kan självfallet inte direkt överföras till svenska förhållanden men väl bilda underlag för fortsatta diskussioner omkring vindelälvsregionens utvecklingsmöjligheter.

Så redovisar t. ex. Västerbottens läns turisttrafikförbund en undersökning enligt vilken länets kommuner är angelägna om en väsentlig utbyggnad av turistnäringen. Umeå universitet har också i ett flertal uttalanden påpekat hur intressant vindelälvsområdet med den sista orörda sydnorrländska fjällälven är från forskarsynpunkt. Internationella forskare har anfört liknande synpunkter.

Vid Umeå universitet har bl. a. inrättats professurer i ämnena ekologisk zoologi och ekologisk botanik. Dessa expanderande vetenskaper som främst är inriktade på miljöforskning är ytterst beroende av forskningsobjekt i form av orörda vattenområden. Forskningen på det fluoriala området är i Sverige långt framskriden, och Vindelälven utgör härvidlag ett mycket gynnsamt objekt för fortsatta studier.

Det kan också anföras, att Europarådets ministerkommitté genom resolution den 26 maj 1967 antagit texten till en europeisk vattenvårdsstadga (European Water Charter). Denna stadga skall vara första steget i en europeisk vattenvårdskampanj som är avsedd att pågå till det europeiska vattenvårdsåret 1970. Medlemsstaterna i Europarådet rekommenderas att i anslutning till den europeiska kampanjen genomföra anslutande nationella vattenvårdskampanjer, som skall organiseras av särskilt bildade nationella organisationskommittéer. (Svenska nationalkommittén för den europeiska vattenvårdskampanjen 1968—1970.)

Det synes oss som om vindelälvsområdet borde kunna uppmärksammas i detta sammanhang. Förslagsvis kunde — i samarbete med Umeå universitet — internationella forskningsseminarier i vattenvård förläggas till regionen i fråga.

Beträffande den turistiska verksamheten inom vindelälvsområdet har under senare år noterats en betydlig ökning av såväl den svenska som den europeiska turistströmmen. Det finns således anledning antaga att investeringar i de olika turistanläggningarna efter hand kan komma att ge avkastning.

Genom bl. a. ökad serviceverksamhet skulle också sysselsättning skapas för en del av regionens befolkning.

En helt upplagd utbyggnad av vindelälvsområdet för turist- och fritids-

ändamål i kombination med forskning enligt tidigare angiven modellplanering har stora möjligheter att få ett positivt utfall. Härvid intar marknadsföringsfrågan en central ställning. En intensiv reklamdrive som i såväl nordiska som i andra länder presenterar vindelälvsområdets stora orörda sjö- och skogsområden bör göras. Därvid bör beaktas områdets möjligheter till rekreation och fritidsliv av skilda slag, t. ex. fritidsfiske, jakt m. m.

Regionens framtida utveckling är till mycket stor del betingad av kommunikationsväsendets omfattning. Vägnätet bör sålunda förbättras och matar- och taxifyg utbyggas. För den ökande husvagnsturismen bör campingplatser anläggas och övernattningsstugor byggas.

En ekonomisk satsning på en fortsatt utbyggnad av turistanläggningarna förefaller alltså vara motiverad om dessa kan utnyttjas under turismens lågsäsonger av andra besökande kategorier i enlighet med de tidigare redovisade amerikanska försöken.

I årets statsverksproposition Bil. 13, Inrikesdepartementet framhåller departementschefen beträffande lokaliseringsstöd m. m. att i vissa trakter olika former av hemarbete sedan länge bedrivits med viss framgång och visat sig vara konkurrenskraftigt. Det påpekas också att hemarbete i vissa fall kan framstå som ett möjligt alternativ att bygga ut de fasta produktionsanläggningarna eller hjälpa en tillverkare att övergångsvis möta stigande efterfrågan. Departementschefens synpunkter ligger helt i linje med motionärernas önskan att i vindelälvsområdet skapa nya och lönsamma arbetstillfällen för såväl kvinnor som män.

Med stöd av ovan anförda hemställes,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla att en utredning bestående av representanter från naturvårdsverket, Umeå universitet och Svenska turisttrafikförbundet tillsättes med uppgift att framlägga förslag till en plan för vindelälvsregionens användning som naturområde för friluftsliv och rekreation i enlighet med motionens syften.

Stockholm den 26 januari 1968

<i>Gunvor Stenberg (h)</i>	<i>Mary Hultell (h)</i>	<i>Bo Skårman (fp)</i>
<i>Torsten Hansson (s)</i>	<i>Torsten Bengtson (cp)</i>	<i>Ivar Högström (s)</i>
<i>Thure Dahlberg (s)</i>	<i>Ruth Hamrin-Thorell (fp)</i>	<i>Axel Kristiansson (cp)</i>
<i>N. Yngve Nilsson (h)</i>	<i>Elvy Olsson (cp)</i>	<i>Anna-Lisa Nilsson (cp)</i>